

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ IR NACIONALINĘ ŽEMĖS TARNYBĄ PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

2021 m. vasario 25 d. Nr.4D-2020/2-1150
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Vilniaus rajono savivaldybės (toliau ir citatose vadinama — Savivaldybė) administracijos bei dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau ir citatose vadinama ir – NŽT) pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo prašymus dėl galimai neteisėtai valstybinėje žemėje, esančioje Vilkeliškių kaime, Zujūnų seniūnijoje, Vilniaus rajone (greta gyvenamojo namo Salotės g. <...>, Vilkeliškių kaime, Zujūnų seniūnijoje, Vilniaus rajone), skirtoje pravažiavimui, įrengto užtvaro (toliau ir citatose vadinama – Užtvaras).

2. Pareiškėjas skunde rašo:

2.1. „[...] Užtvaras galimai neteisėtai įrengtas valstybinėje žemėje, riboja eismą, judėjimą ir patekimą prie vandens telkinio – Baltiešos ežero. Pasukant į šią gatvelę iš Salotės g. nėra įrengti jokie eismą ribojantys kelio ženklai [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. dėl Užtvaro įrengimo teisėtumo 2020 m. sausio 21 d. prašymu kreipėsi į Savivaldybės administraciją, kuri 2020 m. vasario 14 d. raštu A33(1)1092-(4.9) informavo, kad „[...] leidimas įrengti kelio Užtvarą buvo suteiktas fiziniams asmenims, atsakant į jų prašymą“;

2.3. pakartotinai į Savivaldybės administraciją kreipėsi 2020 m. vasario 17 d. prašydamas paaiškinti „[...] kodėl teisę naudotis minimu keliu turi išskirtinai kelių sklypų savininkai ir neturi likę piliečiai“.

Savivaldybės administracija 2020 m. kovo 17 d. raštu Nr. A33(1)-2021-(4.9) „[...] į šiuos klausimus atsakymų nepateikė – tik nurodė, kad pėstiesiems eismas šiuo keliu nėra uždraustas, o patekimas prie Baltiešos ež. detalizajame plane numatytas kitais būdais. Ši vieta atsakyme nelogiška – kaip minėta, gatvelėje nėra įrengti jokie eismą draudžiantys kelio ženklai. Tuo remiantis galima teigti, kad eismas nėra uždraustas ir transporto priemonėms, tačiau tą riboja minimas Užtvaras. Taip pat svarbu pabrėžti, kad Užtvaras trukdo bei apsunkena judėjimą ir pėstiesiems – pvz. neįgaliesiems su vežimėliais“;

2.4. „Iš turimos informacijos galima manyti, kad Užtvarą valstybinėje žemėje įrengė ir eksploatuoja fiziniai asmenys [...]. Savivaldybė aiškiai neatsakė, kuo remdamasi leido ji įrengti bei apriboti visuomenės teises ir galimybes naudotis valstybine žeme bei keliu. Taip pat neaišku, kaip šis Užtvaras buvo įteisintas gatvelę asfaltuojant-rekonstruojant, nes buvo pastatytas gatvės rekonstravimo darbams jau įpusėjus prieš asfaltavimą [...]“;

2.5. „Su prašymu patikrinti situacijos aplinkybes kreipėmės į NŽT. NŽT situacijos nenagrinėjo, nes „Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatai“ nenumato NŽT pareigos spręsti techninių eismo reguliavimo priemonių įrengimo ar šalinimo klausimus [...]. Dėl techninių eismo reguliavimo priemonių NŽT rekomendavo kreiptis į tą pačią Savivaldybę, nes eismo organizavimas vietinės reikšmės keliuose yra Vietos savivaldos įstatymu jai priskirta funkcija.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo: „[...] įvertinti situaciją ir patikrinti, ar teisėtai yra užtvirta valstybinė žemė bei apribotos visuomenės galimybės ja naudotis“; „[...] ar Savivaldybė teisėtai suteikė leidimą tą padaryti“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriai, gavę Pareiškėjo skundą, dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į Savivaldybės administraciją ir NŽT.

5. Iš Savivaldybės pateiktos informacijos, dokumentų (kopijos) nustatyta:

5.1. Savivaldybės administracijoje 2020 m. sausio 21 d. gautas ir užregistruotas Pareiškėjo prašymas (reg. Nr. A34(1)-443), 2020 m. sausio 22 d. gauti ir užregistruoti Pareiškėjo prašymai (reg. Nr. A34(1)-498; Nr. Nr. A34(1)-503)43) (toliau visi kartu vadinami – Prašymai), kuriuose Pareiškėjas nurodė analogiško turinio informaciją: „Dvarykščių k. ties Salotės g. <...> namu, valstybinėje žemėje (gatvėje – take, vedančiame link Baltiešos ežero) yra neteisėtai įrengtas elektrinis pakeliamas Užtvaras. Įrengtas jis senai, pranešta apie jį [...] pernai vasarą. Bet jis vis dar stovi ir yra naudojamas. Prašome skubiai organizuoti jo pašalinimą [...]“.

Savivaldybės administracija atsakymą į Prašymus pateikė 2020 m. vasario 14 d. raštu Nr. A33(1)-1092-(4.9) (toliau vadinama – 2020-02-14 Raštas), kuriuo Pareiškėjas buvo informuotas:

„[...] Užtvartų įrengimo klausimas pagal 2019-05-24 gyventojų prašymą Nr. A34(1)-3050 buvo nagrinėjamas Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvartų įrengimo darbo grupės posėdyje. Posėdžio metu buvo pritarta Užtvartų įrengimui. Su posėdžio protokolu galite susipažinti Savivaldybės tinklapyje [...].“

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 26 straipsnio 1 d. ir 29 str. 1 d., šis atsakymas gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai [...] ar Vilniaus apygardos administraciniam teismui [...] per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos.“

5.2. Savivaldybės administracijoje 2020 m. vasario 17 d. gautas ir užregistruotas Pareiškėjo prašymas (reg. Nr. A34(1)-1176) (toliau vadinama – Prašymas Nr. 2), kuriame, be kitos informacijos, nurodyta ši: „Iš pateikto atsakymo nelabai aišku, kaip teisę naudotis minimu keliu ir privažiuoti prie valstybinio vandens telkinio įgijo išskirtinai kelių sklypų savininkai ir neteko kiti piliečiai? Kas yra minimo kelio, vedančio link Baltiešos ežero, valdytojas?“

Savivaldybės administracija atsakymą į Prašymą Nr. 2 pateikė 2020 m. kovo 17 d. raštu Nr. A33(1)-2021-(4.9) (toliau vadinama – 2020-03-17 Raštas), kuriuo Pareiškėjas buvo informuotas:

„[...] minimas ežeras [Baltiešos ežeras] yra privačiame sklype yra suformuotas žemės sklypas (unikalus Nr. <...>).“

Pagal 2007-03-23 Savivaldybės tarybos sprendimą Nr. T3-67 buvo patvirtinti detaliojo plano sprendiniai „Dėl žemės ūkio paskirties žemės sklypo kad. Nr. <...>, <...>, <...> (buvęs kad. Nr. <...>), esančio Grioviu k., Zujūnų sen.“, su juo galite susipažinti internete tinklapyje [...]. Pagal sprendinį pateikimas prie ežero galimas nuo Baltiešos g. bei Salotės g.

Pažymime, kad pėstiesiems eismas nėra uždrausta ir galite laisvai prieiti prie Baltiešos ež.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 26 straipsnio 1 d. ir 29 str. 1 d., šis atsakymas gali būti skundžiamas Lietuvos administracinių ginčų komisijai [...] ar Vilniaus apygardos administraciniam teismui [...] per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos.“

5.3. „Savivaldybės turimais duomenimis, pakeliamo Užtvaro [...] vieta yra įrengta nesuformuotame sklype, šiuo metu tai laisva valstybinė žemė, kuria valdo NŽT. Pažymime, kad darbo grupė pritarė Užtvarui, o pareiškėjas [Užtvarą įrengti pageidaujantis asmuo] pats turėjo kreiptis ir gauti atskirai NŽT sutikimą.“

5.4. Pagal Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą (toliau vadinama – Sąrašas), patvirtintą 2020 m. birželio 5 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T3-170, kelio, esančio valstybinėje žemėje (toliau vadinama – Kelias (valstybinė žemė), kuriame yra įrengtas Užtvaras, minėtame Sąraše nėra.

„2020 m. vasario 21 d. savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T3-61 buvo atnaujintas tvarkos aprašas dėl kelių ir gatvių įtraukimo į Sąrašą. Minėtame tvarkos apraše yra nustatyti kriterijai, pagal kuriuos įrašomi keliai ir gatvės į Sąrašą. Minimas Kelias (valstybinė žemė) neatitinka daugumos kriterijų, todėl negalėtų būti įtrauktas į Sąrašą.“

„Pažymime, kad, pagal Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 3 str., minimas Kelias (valstybinė žemė) priskiriamas prie vidaus kelių, pagal 4 str., vidaus keliai priklauso valstybei, savivaldybėms, kitiems juridiniams ir (ar) fiziniams asmenims. Minėtas Kelias (valstybinė žemė) yra akligatvis, kuris nejungia kitų gyvenviečių ir kuriuo nevyksta tranzitinis transporto priemonių eismas, todėl minėto Kelio (valstybinė žemė) priežiūra atitenka Kelio naudotojams.“

5.5. „Savivaldybės administracija neturi informacijos, kas, kieno lėšomis tvarkė Kelią (valstybinė žemė), galimai minėtus darbus atliko prie Kelio (valstybinė žemė) gyvenantys gyventojai.“

5.6. Savivaldybės administracijos Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo grupės 2019 m. liepos 3 d. posėdyje (protokolas Nr. 7/2019) buvo svarstomas D. P. ir J. P 2019 m. gegužės 24 d. prašymas Nr. A34(1)-3050 „KOL“ dėl Užtvaro įrengimo Vilniaus rajono Zujūnų seniūnijos Dvarkščių kaimo Salotės gatvėje.

Nutarta: „Pritarti [...] Užtvaro įrengimui [...]. Įrengiant Užtvarą turi būti [...] gautas raštiškas sutikimas visų sklypų savininkų, kurie turi teisę naudotis minėtu keliu [...]“

5.7. „[...] vienas iš prašymo rengėjų (dėl [...] Užtvaro įrengimo), prieš pateikdamas prašymą, buvo atvykęs į Savivaldybės administracijos Statybos skyrių pasikonsultuoti. Konsultacijos metu buvo informuotas, kad yra darbo grupė, kuri nagrinės prašymą, susijusį su Užtvaro įrengimu, kad pateikdamas prašymą dėl Užtvaro turi pateikti su esamu keliu besiribojančių sklypų savininkų sutikimus (šiuo atveju tai buvo savininkų parašai rašte), bei papildomai informuotas, kad, jeigu niekas neprieštaraus, reikės kreiptis į NŽT dėl sutikimo įrengti pakeliamą Užtvarą.“

„Atsižvelgiant į tai, kad Užtvaro įrengimo vieta yra laisvoje valstybinėje žemėje, prieš Užtvaro įrengimą pareiškėjas [Užtvarą įrengti pageidaujantis asmuo] turėjo kreiptis į NŽT dėl sutikimo įrengti Užtvarą, darbo grupės darbui minėtas sutikimas nėra privalomas.“

Savivaldybės administracijoje „Žmonių priėmimas nėra fiksuojamas“.

5.8. „Užtvaro įrengimui buvo pritarta, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 str., 8 d. 6 p., Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 3 str., minimas Kelias (valstybinė žemė) priskiriamas vidaus keliui. Valstybinėje žemėje esantis Kelias (valstybinė žemė) baigiasi akligatviu [...]. Kelio (valstybinė žemė) gale nėra apsisukimo aikštelės, o atvykstantys automobiliai prie ežero užstatydavo privažiavimą bei palikdavo automobilius privačiuose sklypuose.“

„Užtvarui įrengti buvo gauti besinaudojančių minėtu Keliu (valstybinė žemė) naudotojų sutikimai.“

5.9. „[...] nėra teisės akto, kuriuo būtų reikalaujama, įrengus pakeliamą Užtvarą, įrengti ir įspėjamus ženklus.“

5.10. Savivaldybės nuomone „[...] trečiųjų asmenų teisės ir interesai nėra pažeisti, kadangi pagal galiojančius teisės aktus (Saugomų teritorijų įstatymas, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 [...] patvirtintos Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklės, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimą Nr. 343 „Dėl specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“) suteikia asmenims teisę prieiti prie vandens telkinių, naudotis jų pakrantėmis, draudžiama jas užtvirti ar kitaip sudaryti žmonėms kliūtis prie jų prieiti, o šiuo metu priėjimas nėra uždraustas ar apribotas.“

6. Iš NŽT pateiktos informacijos, dokumentų (kopijos) nustatyta:

6.1. NŽT Vilniaus rajono skyriuje (toliau ir citatose vadinama – NŽT Vilniaus rajono skyrius) 2020-08-05 gautas Pareiškėjo prašymas (toliau vadinama – 2020-08-05 Prašymas), kuriuo prašoma patikrinti Užtvartų įrengimo aplinkybes ir atlikti žemės naudojimo valstybinę kontrolę. Kartu su prašymu taip pat pateikti Savivaldybės administracijos dokumentai, t. y. 2020-02-14 raštas Nr. A33(1)-1092-(4.9) „Dėl kelio užtvartų įrengimo“, kuriame nurodoma, kad Savivaldybės administracijos „Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvartų įrengimo darbo grupės 2019-07-03 posėdžio protokolu Nr. 7/2019 [...] pritarė Kelio užtvartų įrengimui, ir 2020-03-17 raštas Nr. A33(1)-2021-(4.9) „Dėl patekimo prie Baltiešos ež.“, kuriuo paaiškinta, kad pagal Savivaldybės tarybos 2007-03-23 sprendimu Nr. T3-67 patvirtintus detaliojo plano „Dėl žemės ūkio paskirties žemės sklypo kad. Nr. <...>, <...>, <...> (buvęs kad. Nr. <...>), esančio Griovių k., Zujūnų sen., Vilniaus r., detalus plano patvirtinimo“ sprendinius prie Baltiešos ežero galima patekti Baltiešos bei Salotės gatvėmis, ir nurodyta, kad pėstiesiems eismas nėra uždraustas“.

NŽT Vilniaus rajono skyrius atsakymą pateikė 2020 m. rugpjūčio 14 d. raštu Nr. 48SD-10889-(14. 48.136E.) (toliau vadinama – 2020-08-14 Raštas), kuriuo Pareiškėjas buvo informuotas:

„[...] Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 32 straipsnio 3 dalies 9 punkte ir Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1244 „Dėl žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų patvirtinimo“ [...] [toliau ir citatose vadinama Kontrolės nuostatai], 3 punkte nurodyta, kad žemės naudojimo valstybinę kontrolę organizuoja ir vykdo NŽT.

Kontrolės nuostatų 11 punkte yra išdėstytas baigtinis sąrašas kriterijų, t. y. konkrečiai nurodyta, kokių žemės naudojimo reikalavimų laikymasis yra tikrinamas atliekant žemės naudojimo valstybinę kontrolę (t. y. tikrinant konkretų žemės sklypą). [...].

Pažymime, kad Jūsų prašyme nurodytos aplinkybės neatitinka žemės naudojimo valstybinės kontrolės turinio, kadangi už tokius veiksmus NŽT nesuteikta teisė taikyti administracinės atsakomybės pagal ANK [Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas].

Paaiškiname, kad Kontrolės nuostatai NŽT Vilniaus rajono skyriui nenumato pareigos spręsti techninių eismo reguliavimo priemonių įrengimo ir šalinimo klausimus.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kelių įstatymo (toliau – Kelių įstatymas) 20 straipsnio 5 dalimi, keliu laikomas „[...] inžinerinis statinys, skirtas transporto priemonių ir pėsčiųjų eismui [...]“. Pagal Kelių įstatymo 2 straipsnio 21 dalyje pateiktą sąvokos apibrėžtį „Techninės eismo reguliavimo priemonės – kelio ženklai, šviesoforai, atitvarai, kelių ženklinimas ir kitos techninės priemonės eismui reguliuoti.“ To paties įstatymo 2 straipsnio 10 dalyje nurodyta, jog „Kelio priežiūra – nuolatiniai kelio darbai siekiant užtikrinti saugų eismą ir numatytą kelio ir jo statinių naudojimo laiką.“ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo [...] 6 straipsnio 32 punkte nurodyta, kad savarankiškoji (Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų nustatyta (priskirtoji) savivaldybių funkcija yra savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas.

Atsižvelgiant į nurodytą teisinį reglamentavimą, siekiant išspręsti prašyme keliamas problemas, turėtumėte kreiptis į Savivaldybės administraciją.

[...]

NŽT priimti sprendimai, kurie sukuria teises ir pareigas (išskyrus informacinio pobūdžio raštus), per vieną mėnesį nuo gavimo gali būti skundžiami Lietuvos administracinių ginčų komisijai [...] arba Vilniaus apygardos administraciniam teismui [...].“

„NŽT Vilniaus rajono skyriaus 2020-08-14 Rašte [...] atsisakymas atlikti žemės naudojimo valstybinę kontrolę buvo aiškinamas atsižvelgiant į tai, kad nurodytos aplinkybės, jų vertinimas, nepriskirtinas prie Kontrolės nuostatų 11 punkte nurodytų tikrinimo kriterijų, todėl NŽT, šioje situacijoje, nesuteikta teisė taikyti administracinę atsakomybę pagal Administracinių nusižengimų kodekso nuostatas“;

6.2. „pagal NŽT Vilniaus rajono skyriaus pateiktą informaciją patikrinus NŽT Dokumentų valdymo sistemoje esančius dokumentus ir Lietuvos erdvinės informacijos portalo duomenis,

Vilniaus rajono skyriuje nebuvo gauta prašymų išduoti sutikimus dėl valstybinėje žemėje Užtvaro įrengimo bei remonto darbų (asfalto paklojimo) atlikimo“;

6.3. „NŽT Vilniaus rajono skyrius 2021-01-05 atliko valstybinės žemės, esančios Vilkeliškių kaime, Zujūnų seniūnijoje, Vilniaus rajone, greta Salotės g. <...> gyvenamojo namo ir greta kitų gyvenamųjų namų, ir surašė žemės naudojimo patikrinimo aktą Nr. 48ŽN-4-(14.48.78). Patikrinimo metu nustatyta, kad „ant valstybinio žemės tarpo skirta pravažiuojimui yra įrengtas Kelias (valstybinė žemė) su asfalto danga. Prie žemės sklypo (kadastrinis Nr. [...]) [kadastro numeris Seimo kontrolieriui yra žinomas] šiaurės vakarinio kampo yra įrengtas pakeliamas Užtvaras, kuris užtveria dalį tikrinamo tarpo pločio. Gretimų žemės sklypų tvoros į valstybinę žemę neišlenda. Dalis asfaltuoto kelio yra gretimų žemės sklypų ribose.“

NŽT Vilniaus rajono skyrius „2021-01-05 žemės naudojimo patikrinimo metu *nenustatė*, kad valstybinėje žemėje, esančioje Vilkeliškių kaime, Zujūnų seniūnijoje, Vilniaus rajone, greta Salotės g. <...> gyvenamojo namo ir greta kitų gyvenamųjų namų, būtų Kontrolės nuostatų 11 punkte nurodytų kriterijų nesilaikymo atvejų, t. y. žemės naudojimo tvarkos pažeidimų, kurių nagrinėjimas priskirtas NŽT, požymių.

Įvertinus tai, kad buvo nustatyta, jog NŽT Vilniaus rajono skyrius nėra išdavęs sutikimų dėl valstybinėje žemėje [...] Užtvaro įrengimo bei remonto darbų (asfalto paklojimo) atlikimo, NŽT Vilniaus rajono skyrius 2021-01-05 patikrinimo metu užfiksuotas aplinkybes vertina kaip turinčias savavaldžiavimo, už kurį atsakomybė numatyta Administracinių nusižengimų kodekso 518 straipsnyje, požymių“;

6.4. „Informacija apie 2021-01-05 patikrinimo metu užfiksuotas aplinkybes perduota nagrinėti pagal kompetenciją Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamentui (Vilniaus rajono skyriaus 2021-01-27 raštu Nr. 48SD-1009-(14.48.136 E.) „Dėl informacijos persiuntimo“) – dėl statybos vykdymo teisėtumo patikrinimo įrengiant kelią (paklojant asfaltą), ir Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus rajono policijos komisariatui (Vilniaus rajono skyriaus 2021-01-27 raštu Nr. 48SD-1020-(14.48.136 E.) „Dėl informacijos apie pažeidimą pateikimo“, rašto kopiją pateikiant Vilniaus rajono savivaldybės administracijai), – dėl atsakomybės taikymo pagal Administracinių nusižengimų kodekso 518 straipsnio nuostatas įrengiant [...] Užtvarą“;

6.5. „NŽT Vilniaus rajono skyrius 2021-01-27 raštu Nr. 48SD-1008-(14.48.136 E.) „Dėl atlikto žemės naudojimo patikrinimo“ informavo Pareiškėją, kad „2021-01-05 žemės naudojimo patikrinimo metu nustatytos aplinkybės vertintinos kaip turinčios savavaldžiavimo, už kurį atsakomybė numatyta Administracinių nusižengimų kodekso 518 straipsnyje, požymių, todėl informaciją dėl atsakomybės taikymo bei statybos vykdymo teisėtumo patikrinimo perdavė nagrinėti pagal kompetenciją Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos ir Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus rajono policijos komisariatui.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

7. Lietuvos Respublikos įstatymai

7.1. Administracinių nusižengimų kodekso (ANK):

518 straipsnis – „Savavališkas tikros ar tariamos savo teisės, kurią ginčija kitas asmuo, vykdymas nesilaikant įstatymuose nustatytos tvarkos, nepadaręs esminės žalos kitų asmenų teisėms ar teisėtiems interesams, užtraukia baudą asmenims nuo šešiolikos iki šešiasdešimt eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo šešiasdešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų.“

7.2. Vietos savivaldos įstatymo:

6 straipsnis — „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: [...] 32) savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių prižiūrą, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas.“

7.3. Kelių įstatymo:

7.3.1. *3 straipsnis* – „1. Keliai, atsižvelgiant į transporto priemonių eismo pralaidumą, socialinę ir ekonominę jų reikšmę, skirstomi į valstybinės reikšmės ir vietinės reikšmės kelius. [...]. 3. Vietinės reikšmės keliai skirstomi į: 1) viešuosius kelius. Tai keliai, jungiantys rajoninius kelius, gyvenamąsias vietas, sąvartynus, rekreacijos objektus, lankomus gamtos, kultūros paminklus, taip pat gatvės gyvenamosiose vietovėse, jungiamieji ir kiti keliai, nepriskirti valstybinės reikšmės keliams; 2) vidaus kelius. Tai fizinių ar juridinių asmenų, kitų organizacijų, jų padalinių (toliau – fiziniai ar juridiniai asmenys) reikmėms naudojami keliai (miškų, nacionalinių parkų, valstybės saugomų teritorijų, pasienio, karjerų, privažiavimo prie hidrotechninių įrenginių, ribotų teritorijų – kiemų keliai ir visi kiti keliai, nepriskirti viešiesiems keliams)“;

7.3.2. *4 straipsnis* – „3. Vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise priklauso savivaldybėms, o vidaus keliai – valstybei, savivaldybėms, kitiems juridiniams ir (ar) fiziniams asmenims“;

7.3.3. *6 straipsnis* – „4. Vietinės reikšmės kelių sąrašus tvirtina savivaldybių tarybos.“

7.4. Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo:

10 straipsnis – „8. Užtikrindamas eismo saugumą, savivaldybės administracijos direktorius: [...]; 3) sprendžia eismo organizavimo klausimus miestų ir kaimų gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose.“

7.5. Viešojo administravimo įstatymo (redakcija, galiojusi nuo 2020-01-01 iki 2020-09-01):

3 straipsnis – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodymas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.“

7.6. Žemės įstatymo:

7.6.1. *7 straipsnis* – „1. Valstybinės žemės patikėjimo teisės subjektai (patikėtiniai) yra: 1) Nacionalinė žemės tarnyba – visos Lietuvos Respublikos valstybinės žemės, išskyrus žemę, kuri šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka patikėjimo teise perduota kitiems subjektams;

7.6.2. *32 straipsnis* – „3. Nacionalinė žemės tarnyba: 9) organizuoja ir vykdo valstybinę žemės naudojimo kontrolę.“

8. Kiti teisės aktai

8.1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės):

8.1.1. *35 punktas* – „Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: 35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys“;

8.1.2. *38 punktas* – „Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

8.2. Vilniaus rajono savivaldybės tvarkymo ir švaros taisyklių, patvirtintų Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. T3-127:

47 punktas – „Bendrojo naudojimo teritorijose draudžiama: 47.7. savavališkai įrengti technines eismo reguliavimo priemonės (kelio ženklus, kelių ženklinimą ir kt.) bendrojo naudojimo teritorijose be nustatyta tvarka išduoto leidimo [...]“

8.3. Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo reglamento, patvirtinto Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. gegužės 29 d. įsakymu Nr. A27(1)-1247 (galiojo iki 2020 m. vasario 14 d.):

8.3.1. 13 punktas – „Darbo grupė sprendžia Priemonių įrengimo klausimus, jų tikslingumą, kai yra siūlomas konkreti Priemonės įrengimo vieta“;

8.3.2. 15 punktas – „Pritarus Priemonės įrengimui yra sudaroma schema, ant schemos pasirašo Darbo grupės pirmininkas ir Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelių policijos valdybos specialistas“;

8.3.3. 19 punktas – „Fizinis arba juridinis asmuo, siekiantis įrengti Priemones Vilniaus rajono vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse, Vilniaus rajono savivaldybei turi pateikti: 19.1. prašymą (laisvos formos); 19.2. pageidaujama kelio ženklų schemą, planą ar projektą, kuriame nurodomi pageidaujama kelio ženklų numeriai, įrengimo vietos, atstumas iki objektų ir kita informacija; 19.3. asmens tapatybę patvirtinančias dokumentų kopijas [...]“

8.4. Kelių ir gatvių (toliau – Kelias) įtraukimo į Vilniaus rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą tvarkos aprašo, patvirtinto Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. vasario 21 d. sprendimu Nr. T3-61:

8.4.1. 4 punktas – „Savivaldybės sudaryta komisija, nagrinėjanti prašymą dėl Kelių įtraukimo į Sąrašą, tikrina siūlomo įtraukti Kelio atitikimą kriterijams, nurodytiems 1 lentelėje. Komisijos išvados įforminamos protokolu“;

8.4.2. 1 lentelė – „Kriterijaus pavadinimas: Kelias yra valstybinėje žemėje/žemė priklauso Savivaldybei; Kelio juosta yra ne mažesnė kaip 8 m [...]; Kelias yra jungiamasis (jungia kitus Kelius ar gyvenvietes); Įrengta važiuojamoji dalis, atitinkanti Automobilių kelių standartizuotų dangų konstrukcijų projektavimo taisyklės [...]; Įrengta arba galima įrengti apsisukimo aikštelę [...]; Kelias veda iki visuomeninės paskirties objektų; Kelias veda prie kitos paskirties žemės (vienbučių ir dvibučių pastatų, komercijos ir pramonės teritorija), numatytos viešajame registre arba planuojamos pagal Kraštovaizdžio specialųjį planą bei jį patikslinančius dokumentus; Pateiktas visą siūlomą Kelią yra suformuoti infrastruktūrai skirti žemės sklypai; Kelias yra įregistruotas Registrų centre Nekilnojamojo turto registre (yra suteiktas statinio unikalus numeris).“

Tyrimo išvados

9. Atsižvelgiant į Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes, išskirtinos šios skundo dalys:

9.1. dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant leidimo (pritarimo) įrengti Užtvarą išdavimo klausimą;

9.2. dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo prašymus;

9.3. dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo prašymą.

10. Prieš pateikiant išvadas, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 7 straipsnio 1 dalimi, nustatančia, kad Seimo Pirmininko teikimu Seimas skiria 2 Seimo kontrolierius penkerių metų kadencijai. Seimo kontrolierius Augustinas Normantas Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 8 d. nutarimu Nr. XII-2762 paskirtas Seimo kontrolieriumi valstybės institucijų ir įstaigų pareigūnų veiklai tirti. Seimo kontrolierė Milda Vainiutė Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. rugsėjo 27 d. nutarimu Nr. XIII-1508 paskirta Seimo kontroliere savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiklai tirti.

Atsižvelgiant į tai, skundo dalis dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant leidimo (pritarimo) įrengti Užtvarą išdavimo klausimą bei nagrinėjant Pareiškėjo prašymus tyrė Seimo kontrolierė Milda Vainiutė, o skundo dalį dėl

Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo prašymą – Seimo kontrolierius Augustinas Normantas.

Dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant leidimo (pritarimo) įrengti Užtvarą išdavimo klausimą

11. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijas), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 7–8 punktuose, susijusius su Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu) sprendžiant leidimo (pritarimo) įrengti Užtvarą išdavimo klausimą, konstatuotina:

11.1. visos valstybinės žemės, išskyrus žemę, kuri šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka patikėjimo teise perduota kitiems subjektams, patikėjimo teisės subjektas (patikėtinis), vadovaujantis Žemės įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 1 punktu, yra NŽT (pažymos 7.6.1 papunktis).

Saugaus eismo organizavimas savivaldybių vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse, vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 32 punktu, yra viena iš savarankiškųjų (Konstitucijos ir įstatymų nustatytų (priskirtų) savivaldybių funkcijų (pažymos 7.2 punktas). Vadovaujantis Kelių įstatymo 4 straipsnio 3 dalimi, 6 straipsnio 4 dalimi, vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise priklauso savivaldybėms, jų sąrašą tvirtina savivaldybės taryba (pažymos 7.3.2, 7.3.3 papunkčiai). Savivaldybės keliai į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą, vadovaujantis Kelių ir gatvių įtraukimo į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą tvarkos aprašo 4 punktu, įrašomi, jeigu jie atitinka minėto aprašo 1 lentelėje nustatytus kriterijus, pvz.: kelias yra jungiamasis, kelias veda iki visuomeninės paskirties objektų ir kt. (pažymos 8.4.1, 8.4.2 papunkčiai).

Kelias (valstybinė žemė), kuriame įrengtas Užtvaras, nėra įrašytas į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą, nes Kelias (valstybinė žemė), kaip nurodė Savivaldybės administracija, neatitinka kriterijų, kuriais vadovaujantis keliai ir gatvės yra įrašomi į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą, Kelias (valstybinė žemė) yra valstybinėje žemėje (žemės sklypas joje nesuformuotas), skirtoje pravažiuojimui, ir ją, kaip informavo Savivaldybės administracija, patikėjimo teise valdo NŽT (pažymos 5.3, 5.4 punktai);

11.2. savivaldybės administracijos direktorius, vadovaujantis Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 straipsnio 8 dalies 3 punktu, užtikrindamas eismo saugumą sprendžia eismo organizavimo klausimus miestų ir kaimų gyvenamosiose vietovėse, vietinės reikšmės keliuose (pažymos 8.4 punktas). Užtvarų įrengimą *Savivaldybės vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse* nuo 2018-05-29 iki 2020-02-14 *reglamentavo Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo reglamentas* (toliau vadinama – 2018 m. Reglamentas), kurio 13 punkte buvo nustatyta, kad darbo grupė sprendžia kelio ženklų, užtvarų, greitį mažinančių priemonių įrengimo klausimus, jų tikslumą, kai yra siūloma konkreti šių priemonės įrengimo vieta (pažymos 8.3.1 papunktis). 2018 m. Reglamento 19 punktas nustatė, kokius dokumentus darbo grupei turi pateikti fizinis arba juridinis asmuo, *siekiantis įsirengti užtvarą Savivaldybės vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse* (pažymos 8.3.3 papunktis). Savivaldybės tvarkymo ir švaros taisyklių 47.7 punktas nustato, kad bendrojo naudojimo teritorijose be nustatyta tvarka išduoto leidimo draudžiama savavališkai įrengti technines eismo reguliavimo priemones (kelio ženklus, kelių ženklinimą ir kt.) (pažymos 8.2 punktas).

Savivaldybės administracijoje 2019-05-24 buvo gautas gyventojų prašymas dėl Užtvaro įrengimo Kelyje, kurį Savivaldybės administracijos Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo grupė (toliau vadinama – Darbo grupė) svarstė 2019 m. liepos 3 d. posėdyje (protokolas Nr. 7/2019) ir nutarė pritarti Užtvaro įrengimui (pažymos 5.6 punktas).

Taigi, gyventojai Užtvarą Kelyje (valstybinė žemė) įsirengė turėdami Darbo grupės leidimą (pritarimą). Tačiau Seimo kontrolierės nuomone, Darbo grupė, gavusi gyventojų 2019-05-24 prašymą dėl Užtvaro įrengimo Kelyje (valstybinė žemė), negalėjo priimti sprendimo dėl leidimo (pritarimo) išdavimo įsirengti Užtvarą, nes:

11.2.1. Kelias (valstybinė žemė), dėl kurio Darbo grupė išdavė leidimą (pritarimą) įrengti jame Užtvarą, yra valstybinėje žemėje (žemės sklypas nesuformuotas), kurią, vadovaujantis Žemės įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 1 punktu, patikėjimo teise valdo NŽT (pažymos 7.6.1 papunktis, 11.1 punktas);

11.2.2. Kelias (valstybinė žemė), dėl kurio Darbo grupė išdavė leidimą (pritarimą) įrengti jame Užtvarą, nėra įrašytas į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą (pažymos 11.1, 11.2 punktai);

11.2.3. Darbo grupė, vadovaujantis 2018 m. Reglamento nuostatomis, priima sprendimus dėl leidimų (pritarimų) išdavimo / neišdavimo įsirengti užtvarus tik Savivaldybės vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse, įrašytose į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių sąrašą.

12. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, skundo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant leidimo (pritarimo) įrengti Užtvarą išdavimo klausimą pripažintina pagrįsta.

Dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo prašymus

13. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijas), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 7–8 punktuose, susijusius su Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu), nagrinėjant Pareiškėjo prašymus dėl galimai neteisėtai valstybinėje žemėje įrengto Užtvairo, konstatuotina:

13.1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 35 punktas nustato, kad atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į prašymų turinį (pažymos 8.1.1 papunktis). Viešojo administravimo subjektai, taip pat ir Savivaldybės administracija, nagrinėdama prašymus turi veikti ir pagal Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 13 punkte (redakcija, galiojusi nuo 2020-01-01 iki 2020-09-01) įtvirtintą išsamumo principą, reiškiantį, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo turinį (pažymos 7.5 punktas).

Pareiškėjas Prašymuose Savivaldybės administracijai pateikė informaciją, kad Kelyje (valstybinė žemė) galimai neteisėtai įrengtas Užtvairas, bei prašė imtis veiksmų pašalinant Užtvarą (pažymos 5.1 punktas). Savivaldybės administracija, atsakydama į Pareiškėjo Prašymus, 2020-02-14 Raštu informavo, kad Darbo grupė, išnagrinėjusi gyventojų 2019-05-24 prašymą dėl Užtvairo įrengimo, pritarė Užtvairo įrengimui, bei pateikė informaciją apie tai, kur galima susipažinti su Darbo grupės protokolu (pažymos 5.2 punktas). Darbo grupės 2019-07-03 posėdžio protokole Nr. 7/2019 nurodyta, kad buvo svarstomas gyventojų 2019-05-24 prašymas dėl Užtvairo įrengimo Kelyje (valstybinė žemė), kad Darbo grupė nutarė pritariti Užtvairo įrengimui bei kad įrengiant Užtvarą turi būti gautas raštiškas sutikimas visų sklypų savininkų, kurie turi teisę naudotis minėtu Keliu (valstybinė žemė) (pažymos 5.6 punktas).

Taigi, įvertinus Pareiškėjo Prašymų turinius bei Savivaldybės 2020-02-14 Rašto turinį nustatyta, kad Savivaldybės administracija Pareiškėjo Prašymų nagrinėjimo metu nesivadovavo Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 13 punkte įtvirtintu išsamumo principu, nes:

13.1.1. Prašymų nagrinėjimo metu nevertino ir nepasisakė dėl visų aplinkybių, turėjusių įtakos išsamiam Prašymų išnagrinėjimui, t. y. nevertino ir nepasisakė dėl Pareiškėjo Prašymuose nurodytos aplinkybės, kad Užtvairas įrengtas valstybinėje žemėje (žemės sklypas joje nesuformuotas);

13.1.2. nesuteikė Pareiškėjui išsamios informacijos, t. y. Savivaldybės administracija informavo Pareiškėją, kad dėl Užtvairo įrengimo buvo gautas gyventojų prašymas bei kad jo įrengimui pritarė Darbo grupė, tačiau pateiktame atsakyme nebuvo nurodyta, koks teisės aktas reglamentuoja Užtvairo įrengimo klausimą, kokiais motyvais bei kokiais teisės aktais vadovaujantis Darbo grupė priėmė sprendimą pritariti Užtvairo įrengimui.

13.2. Pareiškėjas Prašyme Nr. 2 nurodė, kad iš Savivaldybės administracijos 2020-02-14 Raštu pateikto atsakymo turinio nėra aišku, kokių pagrindų naudotis Keliu ir privažiuoti prie vandens telkinio įgijo tik kelių sklypų savininkai; prašė informuoti, kas yra Kelio valdytojas (pažymos 5.2 punktas). Savivaldybės administracija 2020-03-17 Raštu informavo Pareiškėją, kad Savivaldybės tarybos 2007-03-23 sprendimu Nr. T3-67 (pateikė informaciją, kur galima susipažinti su minėtu sprendimu) buvo patvirtinti detaliojo plano sprendiniai, pagal kuriuos pateikimas prie Baltiešos ežero yra galimas nuo Baltiešos gatvės bei Salotės gatvės, kad minėtas ežeras yra privačiame sklype bei kad pėstiesiems eismas nėra uždraustas (pažymos 5.2 punktas).

Įvertinus Pareiškėjo Prašymo Nr. 2 ir Savivaldybės administracijos 2020-03-17 Rašto turinius, nustatyta, kad Pareiškėjo Prašymo Nr. 2 nagrinėjimo metu Savivaldybės administracija nesivadovavo Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 13 punkte (redakcija, galiojusi nuo 2020-01-01 iki 2020-09-01) įtvirtintu išsamumo principu, nes nesuteikė Pareiškėjui išsamios informacijos, t. y. neinformavo, kas yra Kelio valdytojas; motyvuotai, pagrindžiant teisės aktais nepaaiškino dėl Pareiškėjo nurodytos aplinkybės: „kokių pagrindų naudotis Keliu ir privažiuoti prie vandens telkinio įgijo tik kelių sklypų savininkai“.

13.3. Savivaldybės administracija 2020-02-14 Rašte (pažymos 5.1 punktas) ir 2020-03-17 Rašte (pažymos 5.2 punktas), kaip tai reglamentuojama Prašymų nagrinėjimo taisyklių 38 punkte (pažymos 8.1.2 papunktis), nurodė išsamią pateiktų atsakymų apskundimo tvarką.

14. Atsižvelgiant į tai, kad Savivaldybės administracija Pareiškėjo Prašymų ir Prašymo Nr. 2 nagrinėjimo metu nesivadovavo Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintu išsamumo principu ir nesuteikė Pareiškėjui išsamios informacijos, neįvertino visų Prašymų nagrinėjimui įtakos turėjusių aplinkybių, skundo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo Prašymus pripažintina pagrįsta.

Dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo prašymą

15. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijas), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 7–8 punktuose, susijusius su NŽT pareigūnų veiksmais (neveikimu) nagrinėjant Pareiškėjo prašymą, konstatuotina:

15.1. NŽT Vilniaus rajono skyriuje 2020-08-05 gautas Pareiškėjo 2020-08-05 Pašymas, kuriame buvo nurodyta, kad valstybinėje žemėje galimai neteisėtai yra įrengtas Užtvaras, buvo prašoma patikrinti Užtvaro įrengimo aplinkybes ir atlikti žemės naudojimo valstybinę kontrolę (pažymos 6.1 punktas).

NŽT Vilniaus rajono skyrius 2020-08-14 Raštu informavo Pareiškėją: kad jo 2020-08-05 Prašymą atsisakoma nagrinėti, paaiškindamas, kokiais atvejais (informaciją pagrindė teisės aktų nuostatomis) NŽT atlieka žemės naudojimo valstybinę kontrolę, ir kad 2020-08-05 Prašyme nurodytos aplinkybės neatitinka žemės naudojimo valstybinės kontrolės turinio, nes NŽT nesuteikta teisė už tokius veiksmus [Užtvaro įrengimą] taikyti administracinės atsakomybės pagal ANK; kad dėl 2020-08-05 Prašyme keliamo klausimo Pareiškėjas turi kreiptis į Savivaldybės administraciją, nes vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisydas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas yra Savivaldybės savarankiškoji (Konstitucijos ir įstatymų nustatyta (priskirtoji) funkcija; nurodė išsamią pateikto atsakymo apskundimo tvarką (pažymos 6.1 punktas);

15.2. NŽT Vilniaus rajono skyriuje nebuvo gauta prašymų išduoti sutikimus dėl Užtvaro įrengimo Kelyje (valstybinė žemė) bei dėl remonto darbų (asfalto paklojimo) jame atlikimo (pažymos 6.2 punktas);

15.3. Pareiškėjo skundo, pateikto Seimo kontrolierei, tyrimo metu, t. y. 2021-01-05, NŽT Vilniaus rajono skyrius atliko Kelio (valstybinė žemė) žemės naudojimo valstybinę kontrolę (žemės naudojimo patikrinimo aktas Nr. 48ŽN-4-(14.48.78) (toliau vadinama – 2021-01-05 patikrinimas), kurio metu *nebuvo nustatyta* Kontrolės nuostatų 11 punkte nurodytų kriterijų nesilaikymo atveju, t. y. žemės naudojimo tvarkos pažeidimų (pažymos 6.3 punktas);

15.4. NŽT Vilniaus rajono skyrius, įvertinęs 2021-01-05 patikrinimo metu užfiksuotas aplinkybes bei tai, kad NŽT Vilniaus rajono skyrius nėra išdavęs sutikimų dėl Užtvaro įrengimo ir (arba) remonto darbų [įrengtas Kelias (valstybinė žemė) su asfalto danga] atlikimo valstybinėje žemėje, dėl galimo savavaldžiavimo, už kurį atsakomybė numatyta Administracinių nusižengimų kodekso 518 straipsnyje, 2021-01-27 raštu Nr. 48SD-1009-(14.48.136 E.) „Dėl informacijos persiuntimo“ kreipėsi į Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamentą ir 2021-01-27 raštu Nr. 48SD-1020-(14.48.136 E.) „Dėl informacijos apie pažeidimą pateikimo“ – į Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus rajono policijos komisariatą ir apie tai 2021-01-27 raštu Nr. 48SD-1008-(14.48.136 E.) „Dėl atlikto žemės naudojimo patikrinimo“ informavo Pareiškėją (pažymos 6.3, 6.4, 6.5 punktai).

16. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, darytinos šios išvados:

16.1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 35 punktas nustato, kad atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į prašymų turinį (pažymos 8.1.1 papunktis). Viešojo administravimo subjektai, taip pat ir Savivaldybės administracija, nagrinėdama prašymus turi vadovautis ir Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 13 punkte (redakcija, galiojusi nuo 2020-01-01 iki 2020-09-01) įtvirtintu išsamumo principu, reiškiančiu, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo turinį (pažymos 7.5 punktas).

16.2. Įvertinus Pareiškėjo 2020-08-05 Prašymo turinį ir NŽT Vilniaus rajono 2020-08-14 Rašto turinį, nustatyta, kad NŽT Vilniaus rajono skyrius Pareiškėjo 2020-08-05 Prašymo nagrinėjimo metu:

16.2.1. nesiėmė veiksmų dėl visų Pareiškėjo 2020-08-05 Prašyme nurodytų aplinkybių įvertinimo, t. y.: nevertino to, kad Užtvaras įrengtas *valstybinėje žemėje*, nors Pareiškėjas apie tai 2020-08-05 Prašyme nurodė; nevertino ir to, kad Kelias (valstybinė žemė) nėra įrašytas į Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą, ir rekomendavo Pareiškėjui dėl 2020-08-05 Prašyme nurodytų aplinkybių (Užtvaro galimai neteisėto įrengimo valstybinėje žemėje) kreiptis į Savivaldybės administraciją, nors būtent NŽT, vadovaujantis Žemės įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 1 punktu, patikėjimo teise valdo valstybinę žemę (pažymos 7.6.1 papunktis);

16.2.2. nesivadovavo Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 13 punkte (redakcija, galiojusi nuo 2020-01-01 iki 2020-09-01) įtvirtintu išsamumo principu, nes nesuteikė Pareiškėjui išsamios informacijos dėl visų 2020-08-05 Prašyme nurodytų aplinkybių (pvz.: dėl galimai neteisėto Užtvaro įrengimo valstybinėje žemėje).

16.3. NŽT Vilniaus rajono skyrius 2020-08-14 Rašte, kaip tai reglamentuota Prašymų nagrinėjimo taisyklių 38 punktu (pažymos 8.1.2 papunktis), nurodė išsamią pateiktų atsakymų apskundimo tvarką (pažymos 15.1 punktas).

16.4. NŽT Vilniaus rajono skyrius Pareiškėjo skundo, pateikto Seimo kontrolieriui, nagrinėjimo metu ėmėsi veiksmų dėl Pareiškėjo 2020-08-05 Prašyme nurodytos aplinkybės, jog Užtvaras galimai neteisėtai įrengtas valstybinėje žemėje, įvertinimo (nustatymo), t. y. 2021-01-05 atliko patikrinimą ir, nustatęs galimo savavaldžiavimo požymių, už kuriuos atsakomybė numatyta Administracinių nusižengimų kodekso 518 straipsnyje, kreipėsi į Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamentą, Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus rajono policijos komisariatą ir apie tai raštu informavo Pareiškėją (pažymos 15.2, 15.3 punktai).

17. Atsižvelgiant į tai, kad NŽT Vilniaus rajono skyrius Pareiškėjo 2020-08-05 Prašymo nagrinėjimo metu neįvertino visų aplinkybių, turėjusių įtakos išsamiam prašymo išnagrinėjimui, 2020-08-14 raštu nesuteikė Pareiškėjui išsamios informacijos, skundo dalis dėl NŽT pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo 2020-08-05 Prašymą pripažintina pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIŲ SPRENDIMAI

18. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundo dalį dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant leidimo (pritarimo) įrengti Užtvarą išdavimo klausimą pripažinti pagrįsta.

19. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundo dalį dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo prašymus pripažinti pagrįsta.

20. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo prašymus pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIŲ REKOMENDACIJOS

21. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė *Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktorei Liucinai Kotlovksai rekomenduoja:*

21.1. atkreipti dėmesį į tai, kad Vilniaus rajono savivaldybės administracijos pareigūnai Pareiškėjo prašymų nagrinėjimo metu nesivadovavo Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintu išsamumo principu ir nesuteikė Pareiškėjui išsamios informacijos, neįvertino visų aplinkybių, turėjusių įtakos išsamiam prašymų išnagrinėjimui (pažymos 13.1, 13.2 punktai);

21.2. imtis veiksmų, kad ateityje minėti pažeidimai nepasikartotų;

21.3. svarstyti klausimą dėl Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Kelio ženklų, greitį mažinančių priemonių ir užtvarų įrengimo darbo grupės išduoto leidimo (pritarimo) panaikinimo (pažymos 11.2 punktas).

22. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 17, 21 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius:

22.1. *Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriui Laimonui Čiakui rekomenduoja:*

22.1.1. atkreipti dėmesį į tai, kad Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus rajono skyriaus pareigūnai Pareiškėjo 2020-08-05 Prašymo nagrinėjimo metu neįvertino visų aplinkybių, turėjusių įtakos išsamiam prašymo nagrinėjimui, nesuteikė Pareiškėjui išsamios informacijos, ir tuo buvo pažeistas Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintas išsamumo principas;

22.1.2. imtis veiksmų, kad ateityje pirmiau minėti pažeidimai nepasikartotų;

22.2. *Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos laikinai einančiam viršininko pareigas Vytautui Ambrazui rekomenduoja:*

informuoti, kada, kokius sprendimus bei kuo vadovaujantis priėmė Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamentas dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus rajono skyriaus 2021-01-27 rašte Nr. 48SD-1009-(14.48.136 E.) „Dėl informacijos persiuntimo“ pateiktos informacijos;

22.3. *Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus rajono policijos komisariato viršininkui Arvydui Siniui rekomenduoja:*

informuoti, kada, kokius sprendimus bei kuo vadovaujantis priėmė Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Vilniaus rajono policijos komisariatas dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Vilniaus rajono skyriaus 2021-01-27 rašte Nr. 48SD-1009-(14.48.136 E.) „Dėl informacijos persiuntimo“ pateiktos informacijos.

23. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume informuoti **Pareiškėją ir Seimo kontrolierius** (Seimo kontrolieriams pateikti **informaciją pagrindžiančius dokumentus**).

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas